

Tuusulan kunta

Musiikkiluokkien opetussuunnitelma

Musiikkiluokkaopetuksen visio

Musiikkiluokilla opiskellut oppilas on musiikillisia ilmiöitä monipuolisesti hallitseva ja yhteistyökykyinen yhteiskunnan jäsen.

Musiikkiluokkaopetus luo edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Toiminnallinen ja monipuolinen musiikin opiskelu edistää oppilaan musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Tämä on mahdollista huomioimalla musiikkiluokkalaisuus myös muissa oppiaineissa, eheyttävissä teemoissa, koulun tapahtumissa ja kouluajan ulkopuolella tapahtuvassa toiminnassa sisältäen esiintymistilaisuudet, joihin oppilas on velvollinen osallistumaan. Musiikkiluokalla opiskelu vahvistaa edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea, välittää, tulkita, muokata ja luoda musiikkikulttuuria sekä muuta kulttuuriperintöä.

Oppimisympäristö ja työtavat

Opetus tapahtuu pääosin koulun musiikkiluokassa, joka tarjoaa erinomaiset puitteet erilaisten soittimien soittamiseen. Luokassa on laaja valikoima akustisia soittimia (esim. laattasoittimet, kitarat, kanteleet, piano, erikokoiset nokkahuilut ja muutama puhallin- ja jousisoitin), bändisoittimia (sähkökitaroita, sähköbassoja, keyboardjeja, akustiset rummut, sähkörummut ja sähköpiano) sekä rytmisoittimia (esim. erilaiset käsirummut ja pienperkussiot). Musiikkiluokan PA- ja AV-varustus ylläpidetään monipuolisena ja ajanmukaisena, mikä tukee musiikkiluokkien opetussuunnitelman toteuttamista. Koska pieni osa musiikkitunneista pidetään musiikkiluokkalaisten kotiluokissa, myös niistä löytyy vaihteleva kokoelma soittimia. Konserttien järjestämistä varten Riihikallion koululla on kaksi salia: ruokasali ja liikuntasali.

Uuteen opetussuunnitelmaan kuuluvat **monialaiset oppimiskokonaisuudet** ovat keskeinen osa musiikkiluokkaopiskelua. **Musiikillisia ilmiöitä opiskellaan useissa oppiaineissa samanaikaisesti.** Näin mahdollistetaan **musiikkiluokkatyöskentelyyn olennaisesti kuuluvat projektiluontoiset useita oppiaineita yhdistävät oppimiskokonaisuudet.** Ne synnyttävät oppimisen ilon ja onnistumisen kokemuksia. Nämä oppimiskokonaisuudet tukevat yhteisöllisyyttä, eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa ja yrittäjyyttä sekä antavat erinomaiset mahdollisuudet opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen ja vuorovaikutukseen toisten oppilaiden ja aikuisten kanssa.

Yhteistyö

Musiikkiluokat ovat tärkeä osa taide- ja kulttuurihistoriastaan tunnetun Tuusulan kulttuurikasvatusta. Siksi musiikkiluokat tekevät yhteistyötä sekä tuusulalaisten kulttuuritahojen että useiden muiden musiikkikasvatusta tukevien tahojen kanssa. Tuusulalaisista yhteistyötahoista tärkeimmät ovat seuraavat:

- Keski-Uudenmaan musiikkiopisto (Koulumusikantit-ryhmä ja oppilailla mahdollisuus sisällyttää soitto-opintoihinsa musiikkiluokkaprojekteihin liittyviä soittotehtäviä)
- Tuusulanjärven avoin musiikkikoulu (oppilailla mahdollisuus sisällyttää soitto-opintoihinsa musiikkiluokkaprojekteihin liittyviä soittotehtäviä)
- Tuusulan seurakunta (esiintymiset seurakunnan tilaisuuksissa, koululaiskirkkojen musiikki ja virsikasvatus)
- yksityiset soiton- ja laulunopettajat (oppilailla mahdollisuus sisällyttää soitto-opintoihinsa musiikkiluokkaprojekteihin liittyviä soittotehtäviä)
- Tuusulan kulttuuritoimi (osallistuminen yhteisprojekteihin)

Tämän lisäksi yhteistyötä tehdään mm. seuraavien tahojen kanssa:

- Vapaan musiikkikasvatuksen yhdistys JaSeSoi ry – Orff-Schulwerk Association of Finland (opettajien koulutus ja oppilaiden työpajat)
- Koulujen Konserttikeskus (oppilaskonsertit)
- Suomen Kansallisooppera (koululaisille suunnatut pääharjoitukset, opastetut kierrokset ja taiteilijatapaamiset)

Musiikin tuntimäärä musiikkiluokilla:

3. lk	4h (tavallisella luokalla 2h)
4. lk	4h (tavallisella luokalla 2h)
5. lk	4h (tavallisella luokalla 1h + 1 h valinnaista taitoainetta KU tai MU)
6. lk	3h (tavallisella luokalla 1h + 1 h valinnaista taitoainetta KU tai MU)
7. lk	3h (tavallisella luokalla 2h)
8. lk	2h*
9. lk	2h*

*Yksi valinnaisaineista 8.- ja 9.-luokkalaisilla musiikkiluokkalaisilla on musiikki.

Oppilasvalinnat

Oppilaat valitaan 3.-9. musiikkiluokalle musikaalisuustestillä toisen luokan kevätlukukaudella. Musikaalisuustesti sisältää yksinlaulun (valittavana kaksi laulua), sävelkorkeuden erottamistehtävän, sävel-, rytmien- ja melodiantoistotehtävät sekä vapaaehtoisen soittonäytteen.

Musiikkiluokalle voi pyrkiä myös kuudennen luokan keväällä 7.-9. luokkien ajaksi, jos oppilaalla on musiikkiluokalla tarvittavat tiedot ja taidot. Oppilaat valitaan mahdollisille vapaille paikoille musiikillisia tietoja ja taitoja mittaavalla testillä.

Arviointi

Oppilaan musiikillinen osaaminen arvioidaan 3. luokalla sanallisesti ja luokilla 4 – 9 numerolla.

Keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Musiikkiluokkien opetussuunnitelmaan sisältyvät **Tuusulan kunnan perusopetuksen musiikin opetussuunnitelman lisäksi** seuraavat tavoitteet ja sisällöt.

Laulaminen

Joka luokka-asteella kiinnitetään huomiota terveeseen äänenkäyttöön sekä laulamiseen solistina ja erilaisissa kokoonpanoissa (esim. luokkakuoro, lauluyhtye). Ohjelmisto koostuu ikäkaudelle sopivista lauluista ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemoista.

3.luokka

- Oppilas osaa laulaa sävelpuhtaasti yksiaanisessä kuorossa.
- Oppilas osaa laulaa kaanonissa.

4.luokka

- Oppilas osaa laulaa kaksiaanisessä laulukokoonpanossa.

5.luokka

- Oppilas osaa laulaa ohjelmistoltaan vaativammissa kaksiaanisissä kokoonpanoissa.

6.luokka

- Oppilas osaa laulaa kolmiaanisessä kokoonpanossa.

7.luokka

- Oppilas syventää aiemmin oppimiaan taitoja ikäkausi huomioiden.

8.luokka

- Oppilas syventää aiemmin oppimiaan taitoja ikäkausi huomioiden.
- Oppilas oppii käyttämään ääntään eri äänenmuodostustekniikoita käyttäen (esim. klassinen, rytmimusiikki ja kansanmusiikki)

9.luokka

- Oppilas syventää aiemmin oppimiaan taitoja.
- Oppilas osaa laulaa pienemmissä lauluyhtyeissä.

Soittaminen

Joka luokka-asteella keskeistä on yhteissoitto muita soittajia kuunnellen ja omaa soittamista arvostaen. Soittaminen etenee karkeamotoriikasta hienomotoriikkaan. Opetuksessa käytetään monipuolisesti keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimia. Perkussiosoitimet ovat käytössä kaikilla luokka-asteilla. Oppilas voi hyödyntää mahdollista omaa solistisoitintaan luokkamusisoinnissa.

3. luokka

- Oppilas tutustuu sointusoittimiin (esim. ukulele, kantele ja laattasoittimet).
- Oppilas soittaa melodiasoitimia (esim. nokkahuilu ja laattasoittimet).
- Oppilas tutustuu luokkarumpujen soittamiseen.
- Oppilas oppii soittamisen perustekniikoita ja soittotapoja.

4. luokka

- Oppilas laajentaa osaamistaan sointu- ja melodiasoittimissa.
- Oppilas oppii soittamaan yksinkertaisia komppeja luokkarummuilla.

5. luokka

- Oppilas laajentaa edelleen osaamistaan sointu- ja melodiasoittimissa.
- Oppilas oppii tasa- ja kolmijakoisia komppeja rumpusetillä.

6. luokka

- Oppilas laajentaa edelleen osaamistaan sointu- ja melodiasoittimissa.
- Oppilas oppii lisää rumpukompeja ja tutustuu filleihin.

7. luokka

- Oppilas syventää soittotaitoaan.

8. luokka

- Oppilas syventää solistista ja yhteissoitto-osaamistaan.

9. luokka

- Oppilas syventää solistista ja yhteissoitto-osaamistaan.
- Tehdään yhdessä musiikin tuottamisen projekti (esim. musikaali, konsertti, äänite).

Musiikin kuuntelu

Musiikkia kuunnellaan aktiivisesti ja samalla avataan oppilaan musiikillista kokemusmaailmaa. Herätetään oppilaan kiinnostus monipuoliseen musiikin kuuntelemiseen. Oppilas oppii tunnistamaan länsimaisen taidemusiikin ja populaarimusiikin klassikoita. Oppilas pääsee vähintään kerran sekä alakoulun että yläkoulun aikana katsomaan oman koulun ulkopuolista musiikkiproduktiota.

3. luokka

- suomalainen musiikki
- ikäkauteen sopivia klassisen musiikin perusteoksia

4. luokka

- pohjoismainen ja Baltian musiikki
- ikäkauteen sopivia klassisen musiikin perusteoksia

5. luokka

- Sibeliuksen tuotantoa
- eurooppalainen musiikki
- jokin musikaali

6. luokka

- balettimusiikki
- eri kulttuurien musiikki

7. luokka

- populaarimusiikin historia

8. luokka

- eri kulttuurien musiikki
- näyttämömusiikki

9. luokka

- eri kulttuurien musiikki

Musiikkitietous

Musiikkitietoutta opitaan käytännön musisoinnin kautta. Musiikkitietouteen kuuluvat teoria, säveltapailu ja yleinen musiikkitietous.

3. luokka

- duurin ja mollin tunnistaminen
- dynaamisia merkkejä
- tasajakoinen ja kolmijakoinen rytmi
- nuottiviivasto: nuottien aika-arvoja, nuottinimiä, G-avain
- kaikulaulu
- A- ja B-osan tunnistaminen ja kertausmerkit

4. luokka

- dynaamisia merkkejä
- muunnesäveliä ohjelmiston mukaan
- nuottien aika-arvoja
- oktaavialoja
- melodialinjan seuraaminen nuottiviivastolta
- orkesterisoittimet

5. luokka

- intervaleja
- F-avain
- tutustuminen sointumerkkeihin
- vaihtelevia tahtilajeja
- kvinttisoinnut
- säveltapailua
- musiikkisanastoa
- sinfoniaorkesteri
- musiikin tyylikausia

6. luokka

- kolmisoinnun muodostaminen
- säveltapailua
- musiikin tyylikausia
- musiikkisanastoa

7. luokka

- I – IV – V – sointuasteet
- blues-kaava
- populaarimusiikin historia

8. luokka

- musiikin tyylikausia

9. luokka

- musiikin tuottaminen

Musiikillinen keksintä ja ilmaisu

Musiikillista keksintää ja ilmaisua voidaan toteuttaa esimerkiksi soittaen, puhuen ja laulaen, liikkuen ja tanssien, kuunnellen, tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja säveltäen. Musiikillista keksintää voidaan toteuttaa eri taidemuotoja integroiden. Tavoitteena on koko kehon aktivointi vastaanottamaan ja sisäistämään musiikkia.

3.-6. luokka

- improvisointi (esim. pentatoninen asteikko)
- omien sävellyksien keksiminen ja tallentaminen (esim. graafinen partituuri, äänittäminen)
- yksinkertaista musiikin sovittamista
- tutustumista eri tanssityyleihin
- musiikin muuttamista liikkeeksi ja liikkeen muuttamista musiikiksi
- musiikin ilmentämistä esim. draaman, kuvataiteen ja sanataiteen keinoin

7.-9. luokka

- aiemmin opittujen taitojen laajentaminen
- omia sävellyksiä
- tyylin mukainen improvisointi (esim. blues-asteikko)
- sovitusten ideointia
- musiikin ilmentämistä esim. draaman, kuvataiteen ja sanataiteen keinoin

Musiikilliset projektit

Musiikkiluokilla tehdään monialaisia oppimiskokonaisuuksia ja valmistellaan lukuisia esiintymisiä. Projektit ovat olennainen osa musiikkiluokilla opiskelua. Projekti voi vaihdella vuosittain ja alla esitetyt ovat esimerkkejä pitkään toteutetuista projekteista. Lisäksi toteutetaan vaihtuvia projekteja vuosittain kullakin luokka-asteella.

3.luokka

- musiikkiluokkakiertue

4. luokka

- Joululaulajaiset

5. luokka

- Sibelius-projekti monialaisena oppimiskokonaisuutena

6. luokka

- Lucia-kulkue ja musiikkiluokkakiertue

9. luokka

- musiikin tuottamisen projekti (esim. musikaali, konsertti, äänite)

Musiikkiteknologia

3.-6. luokka

- PA-laitteiden käytön harjoittelemista (vahvistimet, mikrofonit ja mikseri)
- äänen tallentamista (esim. kännykkä, moniraitaäänittäminen)
- tablettien ja tietokoneiden musiikkiohjelmien käyttämistä
- editoinnin alkeita

7.-9. luokka

- aiemmin opitun kertausta
- musiikkivideon tekeminen

Tarkennukset OPS:an:

Soittaminen

3. luokka

- Oppilas soittaa melodiasoittimia (esim. nokkahuilu ja laattasoittimet):
 - nokkahuilu g1-d2
 - laattasoittimet c1-c2

4. luokka

- Oppilas laajentaa osaamistaan sointu- ja melodiasoittimissa.
 - nokkahuilu c1-d2
 - laattasoittimien kaikki sävelet
 - kitaran ja basson vapaat kielet
 - kantele myös melodiasoittimena

5. luokka

- Oppilas laajentaa edelleen osaamistaan sointu- ja melodiasoittimissa.
 - kitaran ja basson otelauta
 - kosketinsoittimet

6. luokka

- Oppilas laajentaa edelleen osaamistaan sointu- ja melodiasoittimissa.
 - kitaralla kolmen kielen soinnut ja helpoimmat avosoinnut
 - sointujen soittaminen otetaulukoista

7. luokka

- Oppilas syventää soittotaitoaan.
 - basson ja kitaran tabulatuurit
 - soinnut kosketinsoittimilla
 - eri komppaustyyliä

Musiikin kuuntelu - kuunteluehdotukset alakoulun musiikkiluokille:

3. luokka

- Prokofjev: Pekka ja susi
- Vivaldi: Vuodenajat

4. luokka

- Grieg: Peer Günt
- Saint-Saens: Eläinten karnevaali

5. luokka

- Sound of Music

6. luokka

- Tsaikovskin balettimusiikkia